

Medal Gloria Artis dla profesora Antoniego Kuczyńskiego

28.9.2026 - | Uniwersytet Wrocławski

W sobotę, 12 września, w Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku, miała miejsce uroczystość wręczenia dwóm wybitnym badaczom Syberii i Dalekiego Wschodu, znawcom życia i spuścizny Bronisława Piłsudskiego, srebrnych medali „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”, przyznawanych przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego: pośmiertnie dr. hab. Antoniemu Kuczyńskiemu, etnologowi i historykowi, profesorowi Uniwersytetu Wrocławskiego oraz prof. dr hab. Alfredowi Majewiczowi (ur. 1949), językoznawcy i orientaliście z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Wydarzenie było częścią wernisażu wystawy *„Dusza pomiędzy światami. Ajnowie – rdzenni mieszkańcy północnej Japonii i etnograf Bronisław Piłsudski”*, przygotowanej z okazji 160. rocznicy urodzin zesłańca politycznego i jednego z pionierów badań etnograficznych Dalekiego Wschodu. Obaj wyróżnieni przez wiele lat zajmowali się spuścizną naukową tego polskiego badacza. Gospodarzem uroczystości był dyrektor MJP, dr. Robert Andrzejczyk. Udział w niej wzięli m. in. dyrektor departamentu dziedzictwa kulturowego w MKiDN, dr Piotr Rypson (wręczający medale w imieniu Marty Cienkowskiej), podsekretarz stanu w MSZ, Artur Harazim, ambasador nadzwyczajny i pełnomocny Japonii, Akira Kono, dyrektor Muzeum Narodowego Litwy, dr Rūta Kačkute oraz przedstawicielka Fundacji Rodziny Józefa Piłsudskiego, Danuta Onyszkiewicz.

Laudację dla Profesora Kuczyńskiego wygłosiła prof. dr hab. Małgorzata Ruchniewicz z Instytutu Historycznego UWr. Podkreśliła ona nie tylko dokonania naukowe uhonorowanego, ale też jego ogromny wkład we wzbogacenie polskiej pamięci narodowej o doświadczenia syberyjskie od XVII po XX w.

Medal w imieniu rodziny zmarłego odebrała jego córka, Joanna Kuczyńska.

Zmarły w maju 2026 roku, w wieku 85 lat, prof. Antoni Kuczyński był absolwentem UWr, na którym studiował etnografię. Pracował na naszej uczelni w latach 60. XX wieku i ponownie w latach 1989-2010 (w Pracowni Dokumentacji Naukowej Instytutu Nauk Politycznych UWr, a następnie w Katedrze/Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej UWr). Był także związany z Zakładem Polskiego Atlasu Etnograficznego PAN oraz tzw. Komisją Syberyjską PAN. Przez wiele lat aktywnie działał we władzach Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego. Całą swoją działalność naukową i popularyzacyjną poświęcił badaniom losów Polaków na Wschodzie (obszary zauralskie Rosji, Azja Środkowa, Kaukaz) oraz dziejom rdzennej ludności Syberii. Po 1989 r., gdy zniknęły bariery polityczne w polskiej nauce, położył również ogromne zasługi dla poznania doświadczeń Polaków i obywateli polskich deportowanych w głąb ZSRR w latach 30.-50. XX wieku. W 1992 r. zainicjował działalność Ośrodka Badań Wschodnich UWr. Był pomysłodawcą i wieloletnim redaktorem naczelnym periodyku naukowego *„Wrocławskie Studia Wschodnie”* oraz czasopisma popularnonaukowego *„Zesłaniec”*. Był autorem m. in. kilkakrotnie wznawianej książki pt. *Syberia. Cztery lata polskiej diaspory*. Przez wiele lat prowadził serię wydawniczą PTL *Biblioteka Zesłańca*, w której drukowano wspomnienia i relacje z XIX i XX wieku, był autorem opracowań naukowych (biografie badaczy, monografie). Więcej o tych publikacjach na [stronie](#).

Niezwykłym osiągnięciem stało się stworzenie liczącego prawie tysiąc jednostek zespołu „Kolekcja sybiracka”, w zbiorach Archiwum Naukowego PTL we Wrocławiu, od 2024 r. w Bibliotece Narodowej w Warszawie. Jego podstawą było pokłosie pionierskiego konkursu pamiątkarskiego,

przeprowadzonego w latach 1988-1991, którego głównym inicjatorem był profesor. Więcej o kolekcji na [stronie](#).

W 1989 r. przyczynił się do reaktywacji Związku Sybiraków, zrzeszającego ofiary radzieckich prześladowań. Inicjował i wspierał wiele działań upamiętniających polskich zesłańców i wspierających polską diaspore za naszą wschodnią granicą. Za swą działalność otrzymał Krzyż Kawalerski „Polonia Restituta” oraz honorową Odznakę Sybiraka.

<https://uwr.edu.pl/medal-gloria-artis-dla-profesora-antoniego-kuczynskiego>